

บันทึกสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา
เรื่อง การให้ผู้บัญชาการมีอำนาจทำความเห็นทางคดีแทนผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติ

สำนักงานตำรวจแห่งชาติได้มีหนังสือ ที่ ตช ๐๐๓๑.๒๒๑/๐๑๔๘๗ ลงวันที่ ๕ มีนาคม ๒๕๕๒ ถึงสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สรุปความได้ว่า สืบเนื่องจากพระราชบัญญัติตำรวจแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๗ มาตรา ๑๔ วรรคสอง บัญญัติว่า ในกรณีที่มีกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ หรือคำสั่งใด หรือมติของคณะรัฐมนตรี ในเรื่องใดกำหนดให้การดำเนินการใดเป็นอำนาจของอธิบดีหรือผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติ ให้ผู้บัญชาการมีอำนาจเช่นว่านั้นในฐานะเป็นอธิบดีหรือแทนผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติ ในส่วนที่เกี่ยวกับการปฏิบัติราชการในกองบัญชาการ ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์ที่ ก.ต.ช. กำหนด ซึ่งต่อมาสำนักงานตำรวจแห่งชาติได้ออกระเบียบ ก.ต.ช. ว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติราชการของผู้บัญชาการในฐานะเป็นอธิบดีหรือแทนผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๑ โดยอาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๑๔ วรรคสอง และมาตรา ๑๘ (๑) แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าว ประกอบกับมติ ก.ต.ช. ในการประชุมครั้งที่ ๔/๒๕๕๑ เมื่อวันที่ ๑๑ มิถุนายน ๒๕๕๑ และครั้งที่ ๕/๒๕๕๑ เมื่อวันที่ ๒๐ สิงหาคม ๒๕๕๑ โดยข้อ ๔ วรรคหนึ่ง แห่งระเบียบฯ ได้กำหนดว่า ในกรณีที่มีกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ หรือคำสั่ง หรือมติของคณะรัฐมนตรี ในเรื่องใดกำหนดให้การดำเนินการใดเป็นอำนาจของอธิบดี ผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติ หรือหัวหน้าส่วนราชการระดับกรม ให้ผู้บัญชาการมีอำนาจเช่นว่านั้นในฐานะเป็นอธิบดีหรือแทนผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติในส่วนที่เกี่ยวกับการปฏิบัติราชการของกองบัญชาการนั้น ๆ โดยจะต้องปฏิบัติตามกฎหมาย กฎ ระเบียบ แนวทางปฏิบัติที่เกี่ยวข้อง และกฎหมายว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี

สำนักงานตำรวจแห่งชาติเห็นว่า อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๑๔ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติตำรวจแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๗ ประกอบกับระเบียบ ก.ต.ช. ดังกล่าว ผู้บัญชาการย่อมมีอำนาจในการปฏิบัติตามกฎหมายในส่วนที่เกี่ยวข้องกับกองบัญชาการนั้น ๆ ซึ่งรวมถึงอำนาจการทำความเห็นทางคดีของผู้บัญชาการในการดำเนินการตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๑๔๕ แทนผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติด้วย และนอกจากความในมาตรา ๑๔๕ แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา จะกำหนดให้ผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติ เป็นผู้มีความเห็นทางคดีแล้ว ยังได้กำหนดให้รองผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติ หรือผู้ช่วยผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติมีอำนาจดังกล่าวด้วย ดังนั้น รองผู้บัญชาการที่ได้รับมอบหมายจากผู้บัญชาการโดยถูกต้องย่อมมีอำนาจทำความเห็นทางคดีแทนผู้บัญชาการตำรวจ

แห่งชาติได้เช่นกัน สำนักงานตำรวจแห่งชาติจึงขอหารือว่า ความเห็นของสำนักงานตำรวจแห่งชาติ ถูกต้องหรือไม่ อย่างไร

คณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะที่ ๒) ได้พิจารณาข้อหารือดังกล่าว รวมทั้งได้รับ ฟังคำชี้แจงข้อเท็จจริงจากผู้แทนสำนักงานตำรวจแห่งชาติแล้ว เห็นว่า การที่มาตรา ๑๔^๑ วรรค สอง แห่งพระราชบัญญัติตำรวจแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๗ กำหนดให้ในกรณีที่มีกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ หรือคำสั่งใด หรือมติของคณะรัฐมนตรี ในเรื่องใดกำหนดให้การดำเนินการใดเป็น อำนาจของอธิบดีหรือผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติ ให้ผู้บัญชาการมีอำนาจเช่นว่านั้นในฐานะเป็น อธิบดีหรือแทนผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติ ในส่วนที่เกี่ยวกับการปฏิบัติราชการในกองบัญชาการ ตามหลักเกณฑ์ที่ ก.ต.ช. กำหนด นั้น ก็โดยวัตถุประสงค์ที่จะให้มีการถ่ายโอนอำนาจของผู้ บัญชาการตำรวจแห่งชาติในส่วนที่เกี่ยวกับการปฏิบัติราชการโดยทั่วไปในกองบัญชาการให้แก่ผู้ บัญชาการเพื่อให้สอดคล้องกับโครงสร้างการบริหารราชการภายในของสำนักงานตำรวจแห่งชาติที่ ต้องการกระจายอำนาจไปยังกองบัญชาการให้มากขึ้นเท่านั้น แต่แม้จะได้มีการถ่ายโอนอำนาจใน เรื่องดังกล่าวให้กับผู้บัญชาการแล้วก็ตาม ก็มิได้เป็นผลให้การดำเนินการตามอำนาจในเรื่องนั้น เป็นที่ยุติ เพราะหากผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติเห็นว่าการใช้อำนาจของผู้บัญชาการไม่เป็นไปตาม กฎหมาย หรือได้เกิดหรืออาจเกิดความเสียหายต่อสำนักงานตำรวจแห่งชาติ หรือมีความจำเป็น เพื่อรักษาประโยชน์ของทางราชการ ผู้บัญชาการตำรวจชาติย่อมใช้อำนาจตามที่กำหนดไว้ใน ข้อ ๔^๒ วรรคสอง แห่งระเบียบ ก.ต.ช. ว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติราชการของผู้บัญชาการใน ในฐานะเป็นอธิบดีหรือแทนผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๑ มีคำสั่งเป็นอย่างอื่นได้

สำหรับอำนาจในการทำความเห็นทางคดีในกรณีที่พนักงานอัยการซึ่งมิใช่อัยการ สูงสุดมีคำสั่งไม่ฟ้องนั้น เห็นว่า ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๑๔๕^๓ ได้

^๑ มาตรา ๑๔ ผู้บัญชาการมีอำนาจหน้าที่และความรับผิดชอบดังต่อไปนี้

๑.ล๑

๑.ล๑

ในกรณีที่มีกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ หรือคำสั่งใด หรือมติของคณะรัฐมนตรี ในเรื่องใด กำหนดให้การดำเนินการใดเป็นอำนาจของอธิบดีหรือผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติ ให้ผู้บัญชาการมีอำนาจเช่นว่า นั้นในฐานะเป็นอธิบดีหรือแทนผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติ ในส่วนที่เกี่ยวกับการปฏิบัติราชการในกองบัญชาการ ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์ที่ ก.ต.ช. กำหนด

^๒ ข้อ ๔ ในกรณีที่มีกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ หรือคำสั่ง หรือมติของคณะรัฐมนตรี ใน เรื่องใดกำหนดให้การดำเนินการใดเป็นอำนาจของอธิบดี ผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติ หรือหัวหน้าส่วนราชการ ระดับกรม ให้ผู้บัญชาการมีอำนาจเช่นว่านั้นในฐานะเป็นอธิบดี หรือแทนผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติในส่วนที่ เกี่ยวกับการปฏิบัติราชการของกองบัญชาการนั้น ๆ โดยจะต้องปฏิบัติตามกฎหมาย กฎ ระเบียบ แนวทางปฏิบัติ ที่เกี่ยวข้อง และกฎหมายว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี

การใช้อำนาจของผู้บัญชาการตามวรรคหนึ่ง ไม่ตัดอำนาจของผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติที่ จะมีคำสั่งเป็นอย่างอื่น หรือเมื่อเห็นว่าการใช้อำนาจของผู้บัญชาการไม่เป็นไปตามวรรคหนึ่ง หรือได้เกิดหรือ อาจเกิดความเสียหายต่อสำนักงานตำรวจแห่งชาติ หรือมีความจำเป็นเพื่อรักษาประโยชน์ของทางราชการ โดย เมื่อผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติสั่งการประการใดให้รายงาน ก.ต.ช. ทราบ

^๓ มาตรา ๑๔๕ ในกรณีที่มีคำสั่งไม่ฟ้อง และคำสั่งนั้นไม่ใช่ของอธิบดีกรมอัยการ ถ้าในนคร

กำหนดตำแหน่งของบุคคลผู้มีอำนาจในการทำความเห็นทางคดีสำหรับกรุงเทพมหานครไว้เป็นการเฉพาะ อันได้แก่ผู้ดำรงตำแหน่งผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติ รองผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติ หรือผู้ช่วยผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติ ซึ่งเป็นไปตามหลักการตรวจสอบและถ่วงดุลอำนาจในการดำเนินกระบวนการยุติธรรมทางอาญาและเพื่อให้เกิดมาตรฐานในการทำความเห็นทางคดีที่เป็นกลางและเที่ยงธรรม เนื่องจากผู้ดำรงตำแหน่งดังกล่าวมิได้มีส่วนร่วมทำสำนวนหรือบังคับบัญชาพนักงานสอบสวนผู้ทำสำนวนโดยตรงมาตั้งแต่ต้น ประกอบกับอำนาจในการทำความเห็นทางคดีของผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติ รองผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติ หรือผู้ช่วยผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติมิใช่อำนาจในการปฏิบัติราชการโดยทั่วไปในกองบัญชาการ แต่เป็นอำนาจหน้าที่ทางกระบวนการยุติธรรมทางอาญาโดยเฉพาะ ซึ่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญามีความประสงค์ที่จะให้ผู้รับผิดชอบระดับสูงตามที่กำหนดตัวบุคคลไว้เป็นผู้ใช้ดุลพินิจวินิจฉัยในชั้นสูงสุดทางด้านสอบสวน ดังนั้น การที่ผู้บัญชาการจะอาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๑๔^๔ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติตำรวจแห่งชาติฯ เพื่อใช้อำนาจในการทำความเห็นทางคดีในฐานะเป็นอธิบดี หรือแทนผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติ จึงไม่อาจกระทำได้ และไม่อาจมอบอำนาจให้บุคคลอื่นใดเป็นผู้ใช้อำนาจในการทำความเห็นทางคดีตามที่กำหนดไว้ในหมวด ๔ แห่งพระราชบัญญัติตำรวจแห่งชาติฯ ได้เช่นกัน

อย่างไรก็ตาม หากสำนักงานตำรวจแห่งชาติมีข้อขัดข้องในทางปฏิบัติเกี่ยวกับการดำเนินการจัดทำความเห็นทางคดี ก็สามารถแก้ไขปัญหาได้โดยใช้มาตรการทางบริหาร โดยให้รองผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติ หรือผู้ช่วยผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติแต่ละคนเป็นผู้มีอำนาจในการทำความเห็นทางคดีในงานที่อยู่ในสายงานบังคับบัญชาของตน ตลอดจนปรับปรุงระบบงานให้มีประสิทธิภาพเหมาะสมทันสมัยยิ่งขึ้น

(ลงชื่อ) พรทิพย์ จาละ

(คุณพรทิพย์ จาละ)

หลวงกรุงเทพธนบุรี ให้รับส่งสำนวนการสอบสวนพร้อมกับคำสั่งไปเสนออธิบดีกรมตำรวจ รองอธิบดีกรมตำรวจ หรือผู้ช่วยอธิบดีกรมตำรวจ ถ้าในจังหวัดอื่น ให้รับส่งสำนวนการสอบสวนพร้อมกับคำสั่งไปเสนอผู้ว่าราชการจังหวัด แต่ทั้งนี้มิได้ตัดอำนาจพนักงานอัยการที่จะจัดการอย่างใดแก่ผู้ต้องหาตั้งบัญญัติไว้ในมาตรา ๑๔๓

ในกรณีที่อธิบดีกรมตำรวจ รองอธิบดีกรมตำรวจ หรือผู้ช่วยอธิบดีกรมตำรวจในนครหลวงกรุงเทพธนบุรี หรือผู้ว่าราชการจังหวัดในจังหวัดอื่นแย้งคำสั่งของพนักงานอัยการ ให้ส่งสำนวนพร้อมความเห็นที่แย้งกันไปยังอธิบดีกรมอัยการเพื่อชี้ขาด แต่ถ้าคดีจะขาดอายุความหรือมีเหตุอย่างอื่นอันจำเป็นจะต้องรีบฟ้อง ก็ให้ฟ้องคดีนั้นตามความเห็นของอธิบดีกรมตำรวจ รองอธิบดีกรมตำรวจ ผู้ช่วยอธิบดีกรมตำรวจ หรือผู้ว่าราชการจังหวัดไปก่อน

บทบัญญัติในมาตรานี้ ให้นำมาบังคับในการที่พนักงานอัยการจะอุทธรณ์ ฎีกา หรือถอนฟ้องถอนอุทธรณ์ และถอนฎีกาโดยอนุโลม

“ โปรดดูเชิงอรรถที่ ๑, ข้างต้น

เลขที่การคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

เมษายน ๒๕๕๒